

jild. 3 No 2 (2026)

**MANAGEMENT AND ECONOMICS
SCIENTIFIC RESEARCH JOURNAL**

**MENEJMENT VA IQTISODIYOT
ILMIY-TADQIQOT JURNALI**

**НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ
ЖУРНАЛ МЕНЕДЖМЕНТА И ЭКОНОМИКИ**

journals@timeedu.uz

+998 95 651 90 00

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT MENEJMENT VA IQTISODIYOT INSTITUTI

**“MUHANDISLIKDA SUN'IY INTELLEKT VA
RAQAMLI INNOVATSION
TEKNOLOGIYALAR: ZAMONAVIY
YECHIMLAR VA ISTIQBOLLAR”
MAVZUSIDAGI
XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN
MATERIALLARI**

FARG'ONA-2026

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

TOSHKENT MENEJMENT VA IQTISODIYOT INSTITUTI

"MUHANDISLIKDA SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR:

ZAMONAVIY YECHIMLAR VA ISTIQBOLLAR" MAVZUSIDAGI

XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN MATERIALLARI

21 MAY 2026 YIL

МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ, НАУКИ И ИННОВАЦИЙ РЕСПУБЛИКИ

УЗБЕКИСТАН

ТАШКЕНТСКИЙ ИНСТИТУТ УПРАВЛЕНИЯ И ЭКОНОМИКИ

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ НА ТЕМУ

«ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ЦИФРОВЫЕ ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В

ИНЖЕНЕРИИ: СОВРЕМЕННЫЕ РЕШЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ»

21 МАЯ 2026 ГОДА

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATIONS OF THE REPUBLIC OF

UZBEKISTAN

TASHKENT INSTITUTE OF MANAGEMENT AND ECONOMICS

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE ON THE THEME "ARTIFICIAL

INTELLIGENCE AND DIGITAL INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN ENGINEERING: MODERN

SOLUTIONS AND PROSPECTS" 21 MAY 2026

“Muhandislikda sun’iy intellekt va raqamli innovatsion texnologiyalar: zamonaviy yechimlar va istiqbollar” Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman tezislar to‘plami. 2026-yil 21-may.

Ushbu to‘plamda – “Muhandislikda sun’iy intellekt va raqamli innovatsion texnologiyalar: zamonaviy yechimlar va istiqbollar” Xalqaro ilmiy –amaliy anjuman ishtirokchilarining tezislarini keltirilgan. Anjuman kun tartibiga kiritilgan masalalar dolzarb bo‘lib, u yalpi ma’ruzalar va amaliy zamonaviy muhandislik ta’limida raqamli transformatsiya va sun’iy intellekt, muhandislik yechimlari va sanoat 4.0, robototexnika va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari, kiberxavfsizlik va ma'lumotlarni himoya qilish, ta’limda axborot va innovatsion texnologiyalarning qo‘llanilishi, biznes jarayonlar va raqamli iqtisodiyotga axborot texnologiyalarining o‘rni kabi sho‘balardan tashkil topgan. To‘plam sohasi mutaxassislari, ilmiy tadqiqotchilar, professor-o‘qituvchilar, doktorantlar, magistrlar va talabalar uchun mo‘ljallangan.

Maqolalarda keltirilgan ma’lumotlarning haqqoniyligi uchun mualliflar mas’uldir.

©Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman tezislar to‘plami

+998 95 651 90 00

journals@timeedu.uz

Shota Rustaveli ko'chasi, 114

tmijournals.ndc-agency.uz

TMII_ilmiy_bolim

Tahririyat jamoasi

BOSH MUHARRIR:

Narbayev Sharafatdin Kengeshovich

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Norbekov Shohzod Mamarasul o'g'li

TAHRIR HAY'ATI

1. Sharipov Qo'ngratbay Avezimbetovich — O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri, tfd, professor.
2. Axmedov Xojiakbarxon Dilshatovich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti rektori, ifn, dotsent.
3. Gulyamov Saidasror Saidaxmedovich — O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademiyasi, ifd, professor.
4. Xotamov Ibodullo Sadulloyevich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Iqtisodiyot kafedrası professori, ifn.
5. Sultonov Mansur Qilichovich — O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Ta'lim sifatini ta'minlash milliy agentligi ekspertlar guruhi rahbari, tffd, dotsent.
6. Chertovitskiy Aleksandr Stepanovich — "Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" Milliy tadqiqot universiteti professori, iqtisodiyot fanlari doktori.
7. Popkova Yelenadyevna — Rossiya Gen "Ilmiy aloqalar instituti" avtonom notijorat tashkiloti prezidenti, iqtisodiyot fanlari doktori, professor.
8. Dr Go Khang Ven — Malayziyaning INTI xalqaro universiteti prorektori.
9. Wang Cheng — XXR "Hebei Institute of Mechanical and Electrical Technology" instituti iffd, dotsent.
10. Xakimova Nilufar Karimkulovna — O'zMU huzuridagi Yarimo'tkazgichlar fizikasi va mikroelektronika ilmiy-tadqiqot instituti PhD, ilmiy xodimi.
11. Yo'ldoshev Nuriddin Qurbonovich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Biznes boshqaruvi va moliya kafedrası ifd, professor.
12. Chariyev Qurbon Amirovich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Iqtisodiyot kafedrası professori, ifd.
13. Abduraimova Nigora Radjabovna — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Iqtisodiyot kafedrası dotsenti, iffd.
14. Anarqulova Gulnaz Mirzaxmatovna — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrası professori, ifn.
15. Yakubov Sadirjan Bakiyevich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrası professori, ifn.
16. Kadirova Istora Bobirovna — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Karyera markazi direktori, iffd, dotsent.
17. Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi — Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti doktoranti, iffd, dotsent.
18. Mamatov Narzullo Solidjonovich — "TIQXMMI" MTU kafedra mudiri, texnika fanlari doktori, professor.
19. Turaqulov Otabek Xolmirzayevich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Muhandislik va axborot texnologiyalari kafedrası mudiri, tffd, dotsent.
20. Toirov Shuxrat Abduganiyevich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Muhandislik va axborot texnologiyalari kafedrası professori vb, tffd.
21. Yusupov Rustam Abdimuratovich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Muhandislik va axborot texnologiyalari kafedrası dotsenti, tffd.
22. Nazarov Xolmo'min Abduxobovich — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Muhandislik va axborot texnologiyalari kafedrası dotsenti, fmf.
23. Asrayev Muhammadmullo Abdulla o'g'li — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Muhandislik va axborot texnologiyalari kafedrası dotsenti, tffd.
24. Yunusova Shaxnoza Muxamedumarovna — Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrası dotsenti, fffd.

EKOLOGIK STANDARTLAR JORIY ETILISHIDA BUYRUQBOZLIK VA BOZOR MEXANIZMLARINING TA'SIRI

Toxirov J.

Toshkent menejment va iqtisodiyot instituti magistranti

Annotatsiya. Mazkur maqola O'zbekiston sanoatida ekologik standartlarni joriy etishda buyruqbozlik va bozor mexanizmlarining ekologik xarajatlar hamda ishlab chiqarish samaradorligiga ta'sirini tahlil qiladi. Institutsional va iqtisodiy yondashuv asosida qiyosiy tahlil qo'llanildi. Natijalar aralash siyosat dizayni xarajatlarni optimallashtirish va samaradorlikni oshirishini ko'rsatadi. Ilmiy hissa mexanizmlar mosligi mezonlarini taklif etishdir.

Kalit so'zlar: ekologik standartlar, buyruqbozlik tartibga solish, bozor mexanizmlari, ekologik xarajatlar, ishlab chiqarish samaradorligi, tranzaksiya xarajatlari, sanoat modernizatsiyasi.

Аннотация. Статья анализирует влияние командно-административных и рыночных механизмов внедрения экологических стандартов в промышленности Узбекистана на экологические издержки и производственную эффективность. Используются институциональный подход и сравнительный анализ. Результаты показывают, что смешанный дизайн политики снижает транзакционные издержки и стимулирует модернизацию. Научный вклад состоит в критериях согласования инструментов регулирования и отраслевой специфики.

Ключевые слова: экологические стандарты, командно-административное регулирование, рыночные механизмы, экологические издержки, производственная эффективность, транзакционные издержки, модернизация промышленности.

Abstract. This article examines how command-and-control and market-based mechanisms used to introduce environmental standards in Uzbekistan's industry affect environmental costs and production efficiency. An institutional and comparative analytical framework is applied. The results indicate that a mixed policy design can reduce transaction costs while strengthening modernization incentives. The contribution is a set of criteria for aligning regulatory instruments with sectoral characteristics.

Keywords: environmental standards, command-and-control regulation, market-based instruments, environmental costs, production efficiency, transaction costs, industrial modernization.

Kirish. O'zbekiston sanoati modernizatsiya va resurs tejamkorlik talablarini bir vaqtning o'zida boshdan kechirayotgan sharoitda, ekologik standartlarni joriy etish masalasi faqat tabiiy muhitni muhofaza qilishning texnik vazifasi bo'lib qolmay, balki ishlab chiqarish samaradorligi, raqobatbardoshlik va investitsiya motivatsiyalarini shakllantiruvchi institutsional tanlovga aylanmoqda. Sanoat tarmoqlarida energiya va xomashyo intensivligi nisbatan yuqori bo'lgani uchun ekologik talablarning qat'iylashuvi korxonalar xarajatlar tuzilmasiga bevosita ta'sir ko'rsatadi, shu bilan birga, texnologik yangilanish orqali mahsulot tannarxini pasaytirish va resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish imkoniyatlarini ham ochadi. Shu sababli ekologik standartlarni joriy etishda qaysi tartibga solish mexanizmlari ustuvor bo'lishi, ular qanday kombinatsiyada qo'llanishi va natijada ekologik xarajatlar hamda ishlab chiqarish samaradorligi o'rtasidagi nisbat qanday o'zgarishi ilmiy va amaliy jihatdan dolzarbdir.

Ilmiy adabiyotlarda ekologik siyosat vositalari odatda ikki yirik sinfga ajratiladi: buyruqbozlik (me'yor va limitlar, majburiy talablar, ruxsatnomalar, tekshiruv va sanksiyalar) hamda bozor mexanizmlari (soliqlar, to'lovlar, kvotalar savdosi, subsidiyalar, yashil moliyalashtirish). Buyruqbozlik yondashuvi muayyan texnologik yoki emissiya standartini tezda majburiylashtirish orqali ekologik natijani kafolatlashga urinadi, biroq u ko'pincha moslashuvchanlik pastligi sababli korxonalar uchun ortiqcha muvofiqlik xarajatlarini keltirib chiqarishi, shuningdek nazorat va ijro bilan bog'liq tranzaksiya xarajatlarini oshirishi mumkin. Bozor mexanizmlari esa korxonalarga maqsadga erishish yo'lini tanlash erkinligini berib, kamaytirishning eng arzon variantlarini izlashga undaydi, ammo ularning ishlashi uchun monitoring sifati, hisobotning ishonchliligi va institutsional ishonch zarur bo'lib, bu shartlar yetarli bo'lmaganda natija kutilgan darajada bo'lmasligi ehtimoli mavjud. O'zbekiston sharoitida esa tarmoqlar bo'yicha texnologik daraja, kapitalga kirish, eksport bozorlarining talablari va hududiy ekologik bosim notekis bo'lgani uchun bir xil instrument ham turli korxonalarda turlicha samaradorlik beradi.

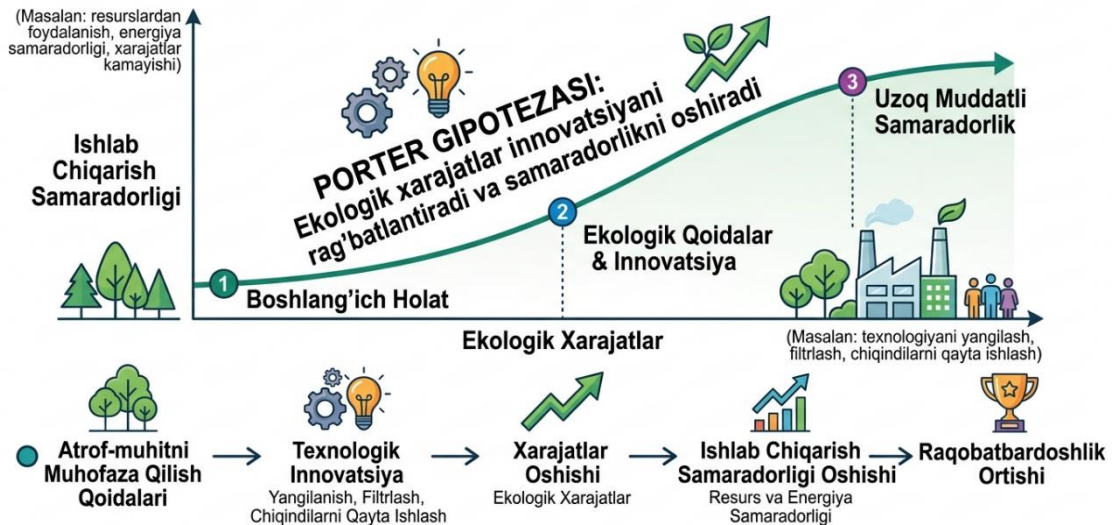
Mazkur tadqiqot muammosi shundan iboratki, ekologik standartlarni joriy etish jarayonida buyruqbozlik va bozor mexanizmlarining ekologik xarajatlar hamda ishlab chiqarish samaradorligiga ta'sirini tizimli qiyosiy baholash yetarli darajada konseptuallashtirilmagan. Amaliy siyosat ko'pincha alohida instrumentlarning afzalliklari haqida umumiy mulohazalarga tayanadi, biroq instrument tanlovi tranzaksiya xarajatlari, tarmoqning texnologik elastikligi va nazoratning amalga oshirish salohiyati bilan bog'langan holda ko'rilmaganda, ekologik maqsadlar bilan iqtisodiy samaradorlik o'rtasida keraksiz qarama-qarshiliklar yuzaga kelishi mumkin. Tadqiqot bo'shlig'i aynan shunda: O'zbekiston sanoati uchun instrumentlar mosligi mezonlari va aralash mexanizm

dizaynining xarajat-samaradorlik natijalarini izohlovchi mantiqiy model yetishmaydi.

Maqolaning maqsadi O'zbekiston sanoatida ekologik standartlarni joriy etishda buyruqbozlik va bozor mexanizmlarining ekologik xarajatlar hamda ishlab chiqarish samaradorligiga ta'sirini institutsional-iqtisodiy yondashuv asosida tahlil qilish va instrumentlar kombinatsiyasini tanlash uchun mezonlar taklif etishdan iborat. Ushbu maqsad quyidagi vazifalar orqali ochib beriladi: birinchidan, ikki mexanizmning xarajatlar tarkibi va rag'batlar tizimini tushuntiruvchi konseptual ramka ishlab chiqish; ikkinchidan, sanoat tarmoqlarining xususiyatlari bo'yicha instrumentlarning nisbiy samaradorligini qiyosiy baholash; uchinchidan, aralash dizayn sharoitida ekologik xarajatlar va ishlab chiqarish samaradorligi o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlovchi amaliy xulosalarni asoslash.

Ekologik talablarning kuchayishi dastlab korxonalar uchun qo'shimcha xarajatlarni yuzaga keltiradi, biroq aynan shu bosim texnologik innovatsiyalarni rag'batlantirib, resurslardan samaraliroq foydalanish, energiya tejamkorlikni oshirish va natijada uzoq muddatda ishlab chiqarish samaradorligi hamda raqobatbardoshlikning ortishiga olib keladi. 1-rasm

'Porter Gipotezasi: Ekologik Qoidalar va Ishlab Chiqarish Samaradorligi'

Xulosalar: Ekologik qoidalar uzoq muddatda samaradorlik va raqobatbardoshlikni oshiradi.

1-rasm (Porter gipotezasi diagrammasi)

Nazariy-metodologik asoslar

Tadqiqot metodologiyasi. Institutsional iqtisodiyot va ekologik tartibga solish nazariyasining birlashtirilgan yondashuviga tayanadi. Ushbu yondashuv buyruqbozlik va bozor instrumentlarini faqat "qattiq" yoki "yumshoq" vositalar sifatida emas, balki axborot, monitoring, ijro va kelishuvlar xarajatlarini o'z ichiga olgan institutlar majmuasi sifatida ko'rishga imkon beradi. Metodologik

asos sifatida ekologik xarajatlar tushunchasi keng talqinda olindi: korxona darajasida muvofiqlik xarajatlari (texnologiya yangilash, filtrlash, chiqindini qayta ishlash, laboratoriya nazorati), ma'muriy xarajatlar (hisobot, ruxsatnoma jarayonlari, auditlar) va risk bilan bog'liq xarajatlar (jarima ehtimoli, to'xtatib turish, reputatsion yo'qotishlar) bir butun tizim sifatida tahlil qilindi. Ishlab chiqarish samaradorligi esa resurslardan foydalanish samaradorligi, ishlab chiqarish jarayonlaridagi yo'qotishlarning kamayishi va modernizatsiya natijasida o'rtacha xarajatlarning pasayishi kabi kanallar orqali izohlandi.

Ushbu rasmda aks ettirilganidek, ekologik talablarning kuchayishi dastlab korxonalar uchun qo'shimcha xarajatlarni yuzaga keltiradi, biroq aynan shu bosim texnologik innovatsiyalarni rag'batlantirib, resurslardan samaraliroq foydalanish, energiya tejamkorlikni oshirish va natijada uzoq muddatda ishlab chiqarish samaradorligi hamda raqobatbardoshlikning ortishiga olib keladi. 2-rasm

2-rasm (Buyruqbozlik vs Bozor mexanizmlari taqqoslanishi)

Empirik ma'lumotlarning cheklanganligi sharoitida maqolada qiyosiy-analitik metod ustuvor qo'llanildi. Avvalo, buyruqbozlik va bozor mexanizmlarining sabab-oqibat zanjiri konseptual xaritalash orqali tuzildi, unda instrumentlar korxona qarorlari va natijaviy ko'rsatkichlarga qanday uzatilishi mantiqan asoslandi. Keyin sanoat tarmoqlarini uchta analitik mezon bo'yicha guruhlash usuli qo'llanildi: ifloslanish intensivligi va ekologik riskning mahalliylishuvi darajasi; texnologik moslashuvchanlik va kapital sig'imi; monitoring va o'lchashning tekshiriluvchanligi. Ushbu mezonlar instrument tanlashda hal qiluvchi deb qaraladi, chunki ular buyruqbozlikning "to'g'ridan-to'g'ri nazorat" afzalligi qayerda kuchli, bozor rag'batlarining "moslashuvchan

optimallashtirish” afzalligi qayerda yuqori bo’lishini aniqlashga yordam beradi [4]. Shuningdek, siyosat dizayni nuqtayi nazaridan tranzaksiya xarajatlarini baholash uchun institutsional tahlil ishlatildi, bunda ruxsatnomalash, tekshiruvlar, monitoring infratuzilmasi, hisobot standartlari va ijro intizomi xarajatlarning asosiy manbai sifatida ko’rib chiqildi [5].

Tadqiqotning mantiqiy ishonchliligini kuchaytirish maqsadida nazariy triangulyatsiya amalga oshirildi, ya’ni bir xil xulosalar bir nechta nazariy pozitsiyalar bilan tekshirildi. Buyruqbozlik yondashuvining samaradorligi ekologik natijaning kafolatlanishi va salbiy tashqi ta’sirning darhol cheklanishi nuqtayi nazaridan, bozor mexanizmlarining samaradorligi esa marjinal kamaytirish xarajatlarini tenglashtirish va innovatsion rag’batlar nuqtayi nazaridan qayta talqin qilindi [6]. Qiyosiy tahlil doirasida xalqaro tajribadan umumlashtiruvchi dalillar ham keltirildi, biroq ular bevosita ko’chirib olinadigan “retsept” sifatida emas, balki O’zbekiston sharoitidagi institutsional moslik masalasini ochib beruvchi analitik fon sifatida ishlatildi [7]. Ushbu metodlar tanlovi maqola maqsadiga mos, chunki u bevosita raqamli hisob-kitoblardan ko’ra instrumentlarning iqtisodiy mantiqini, xarajatlar mexanizmini va samaradorlik kanallarini aniqlashni ko’zlaydi.

Adabiyotlar sharhi

Olingan natijalar ekologik tartibga solish nazariyasida keng muhokama qilingan “qat’iy standartlar innovatsiyani bo’g’adimi yoki rag’batlantiradimi” degan masalani O’zbekiston sanoati kontekstida yanada nozikroq talqin qilish zarurligini ko’rsatadi. Porter gipotezasi doirasida qat’iy, ammo oqilona dizayn qilingan ekologik talablar innovatsiyani jadallashtirishi va resurs tejamkorlik orqali raqobatbardoshlikni oshirishi ta’kidlanadi [6]. Bizning tahlil bu pozitsiyani shartli ravishda qo’llab-quvvatlaydi, biroq muhim aniqlik kiritadi: innovatsion ijobiy ta’sirning yuzaga chiqishi uchun talablarning prognoz qilinuvchanligi, muvofiqlik yo’llarining tanlov erkinligi va moliyaviy cheklovlarni yumshatuvchi instrumentlarning mavjudligi hal qiluvchi ahamiyatga ega. Aks holda qat’iy buyruqbozlik modernizatsiyani emas, qisqa muddatli moslashuvni, ya’ni “minimal talabni qoplash” strategiyasini kuchaytiradi, bu esa samaradorlik o’sishini cheklaydi.

Buyruqbozlik yondashuvi samaradorligi haqidagi klassik qarashlar ekologik natijaning aniq kafolatlanishi bilan asoslanadi, biroq u iqtisodiy samaradorlik nuqtayi nazaridan ko’pincha bir xil talablarni turli xarajat sharoitidagi korxonalarga bir xilda yuklash muammosiga duch keladi [1]. O’zbekiston sanoati ichida texnologik heterogenlik yuqori bo’lgani sababli bu muammo yanada keskinlashadi: bir korxona uchun oddiy filtr modernizatsiyasi arzon bo’lsa, boshqasi uchun butun jarayonni qayta qurish talab etilishi mumkin. Shu nuqtayi

nazardan, bizning natijalarda buyruqbozlikka tayangan holatlarda ekologik xarajatlarning oshishi ko'proq "moslashuvchanlik tanqisligi" va "isbotlash xarajatlari" bilan bog'liq ekanligi ko'rsatildi. Bu holat rus olimlari tomonidan tartibga solishning ma'muriy yuklamasi va ijro tizimi sifatiga bog'liq samaradorlik muammolari bilan hamohangdir [2]. Mazkur manbada ko'tarilgan fikrlar bilan solishtirganda, bizning tahlil O'zbekiston sharoitida ma'muriy yuklama nafaqat davlat idoralari jarayonlari, balki korxonalarning ichki komplayens tizimlari yetukligi bilan ham belgilanadi, degan xulosani kuchaytiradi.

Bozor mexanizmlarining afzalligi haqidagi nazariy asos, odatda, marjinal kamaytirish xarajatlarini tenglashtirish orqali umumiy xarajatlarni minimallashtirish g'oyasiga borib taqaladi [3]. Biroq bu model amalda o'lchash, hisobot va verifikatsiya institutlari ishlamaganda yoki bozor signallari noto'liq bo'lganda buziladi. Bizning natijalar bozor instrumentlari ishlab chiqarish samaradorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi ko'pincha resurs tejamkorlik kanaliga tayanganini ko'rsatdi, bu esa xalqaro tadqiqotlarda ko'p bor qayd etilgan "ifloslanish resurslardan samarasiz foydalanishning ko'rinishi" degan yondashuv bilan mos tushadi [7]. Shu bilan birga, O'zbekiston sanoati uchun muhim cheklov shundaki, ayrim tarmoqlarda o'lchashning texnik murakkabligi va audit bozori yetukligi bozor instrumentlari ta'sirini susaytiradi. Demak, bozor mexanizmi "o'z-o'zidan" ishlamaydi; u nazorat va axborot infratuzilmasi bilan qo'shib quriladigan institutsional tizimdir.

Aralash dizaynning ustunligi haqidagi natija zamonaviy ekologik siyosat adabiyotida ko'tarilgan "policy mix" konsepsiyasi bilan uyg'un keladi [4]. Ushbu konsepsiyaga ko'ra, bir instrumentning kamchiligini boshqasi qoplaydi, biroq aralashlikning o'zi yetarli shart emas; instrumentlar o'rtasidagi uyg'unlik muhim. Bizning tahlil aralash dizaynda "ikki marta yuklama" xavfi mavjudligini ko'rsatdi: agar qat'iy standartlar ham, yuqori to'lovlar ham bir xil ifloslantiruvchi uchun parallel qo'llansa, korxona investitsion imkonini yo'qotib, modernizatsiya o'rniga qisqarish yoki norasmiy moslashuv yo'llarini izlaydi. Shu sababli aralash dizaynni ilmiy asoslashda instrumentlarning funksional taqsimoti aniq belgilanishi lozim: standartlar minimal talabni, bozor instrumentlari esa qo'shimcha kamaytirish va innovatsiyani rag'batlantirishni ta'minlashi kerak. O'zbekiston olimlarining sanoat modernizatsiyasi va resurs tejamkorlik bo'yicha ishlanmalarida ham aynan rag'batlarning barqarorligi va investitsion muhitning prognoz qilinuvchanligi asosiy shart sifatida ta'kidlanadi [8]. Biz bu pozitsiyani ekologik tartibga solish instrumentlari tanlovi bilan bog'lab, prognoz qilinuvchanlikni tranzaksiya xarajatlarini kamaytirish kanali sifatida talqin qildik.

Natijalarni tanqidiy baholash shuni ko'rsatadiki, ekologik standartlarni joriy etishning samaradorligi ko'p hollarda "instrument tanlovi"dan ko'ra "ijro sifati"ga bog'liq. Bu xulosa institutsional iqtisodiyotda tartibga solishning natijasi rasmiy qoidalaridan tashqari, ularni qo'llash amaliyoti bilan belgilanadi degan g'oya bilan mos keladi [5]. Shu ma'noda, O'zbekiston sanoati uchun dolzarb ilmiy masala instrumentlarning nazariy jihatdan to'g'ri tanlanishigina emas, balki monitoring, audit, laboratoriya tarmog'i, raqamli hisobot va ma'lumotlar shaffofligi kabi infratuzilmaviy shartlarning iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini chuqurroq o'rganishdir. Bizning maqola bu yo'nalishda konseptual mezonlar beradi, ammo ularni kvant baholash keyingi tadqiqot bosqichi sifatida qoladi.

Tahlil va natijalar

Tahlil natijalari buyruqbozlik va bozor mexanizmlarining ekologik xarajatlar hamda ishlab chiqarish samaradorligiga ta'siri bir yo'nalishli emasligini, balki tarmoq xususiyatlari va institutsional ijro sharoitlari bilan kuchli darajada shartlanishini ko'rsatdi. Birinchi natija sifatida buyruqbozlik instrumentlari ekologik natijaning minimal darajasini ta'minlashda nisbatan ustun ekanligi aniqlanadi, ayniqsa yuqori ekologik risk mahalliylik va oqibatlar tez namoyon bo'ladigan jarayonlarda. Bunday holatda qat'iy emissiya limitlari va majburiy texnologik talablar korxonaning "kechiktirish" strategiyasini cheklaydi va ekologik zarar ehtimolini pasaytiradi. Shu bilan birga, buyruqbozlik mexanizmi ostida ekologik xarajatlar tarkibida ma'muriy va muvofiqlik xarajatlarining ulushi ortadi, chunki korxona ko'pincha belgilangan standartga mos kelish uchun eng arzon variantni emas, balki tekshiruvchiga isbotlash oson bo'lgan variantni tanlashga moyil bo'ladi. Natijada ishlab chiqarish samaradorligiga ta'sir ikki xil ko'rinishda yuzaga chiqadi: bir tomondan, majburiy talab modernizatsiyani tezlashtirishi mumkin; ikkinchi tomondan, moslashuvchanlik pastligi sababli ayrim korxonalarda kapitalning samarasiz band bo'lishi kuzatiladi.

Ikkinchi natija bozor mexanizmlarining ekologik xarajatlarni optimallashtirish imkoniyatlari bilan bog'liq. Ekologik to'lovlar, differensial tariflar yoki rag'batlantiruvchi moliyalashtirish kabi instrumentlar korxonaga ifloslanishni kamaytirishning marginal xarajatlarini hisobga olgan holda texnologik yechim tanlash motivini beradi. Bunda ekologik xarajatlar ko'proq "doimiy to'lov" yoki "investitsion loyiha" ko'rinishiga o'tadi va korxona o'z ichki samaradorligini oshirish hisobidan bu xarajatlarni qisman qoplay oladi. Shu natija shuni ko'rsatadiki, bozor mexanizmlarida ishlab chiqarish samaradorligi ko'pincha resurs tejamkorlik kanali orqali o'sadi, chunki ifloslanish ko'p hollarda xomashyo yoki energiya bo'yicha yo'qotilgan qismi sifatida namoyon bo'ladi. Biroq bozor instrumentlarining bu ustunligi monitoring va o'lchashning aniqligi bilan

cheklanadi: chiqindilarni ishonchli o'lchash qiyin bo'lgan jarayonlarda rag'bat signali zaiflashadi, natijada korxona "to'lovni xarajat sifatida qabul qilish" yo'liga o'tib, texnologik o'zgarishga bormasligi ham mumkin.

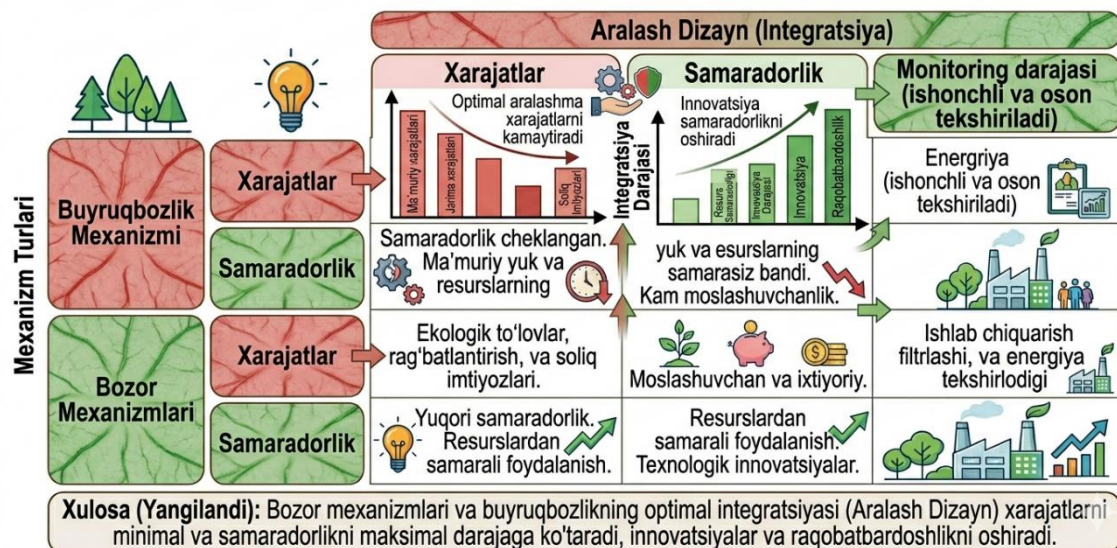
Uchinchi natija instrumentlar tanlovi tranzaksiya xarajatlari bilan bevosita bog'liqligini ochib berdi. Buyruqbozlik mexanizmlarida tranzaksiya xarajatlari asosan davlat nazorati, tekshiruvlar, ruxsatnomalar va nizolarni hal etish bilan bog'liq bo'lib, ijro intizomi kuchli bo'lmasa, "selektiv ijro" xavfi paydo bo'ladi, bu esa korxonalarda barqaror investitsion kutilmalarni pasaytiradi. Bozor mexanizmlarida esa tranzaksiya xarajatlari ko'proq axborot va hisobot tizimlarini yuritish, verifikatsiya, audit hamda moliyaviy instrumentlarni boshqarish bilan bog'liq. Natija shundan iboratki, har ikki mexanizmda tranzaksiya xarajatlari nolga teng emas, biroq ularning tabiati farq qiladi; shuning uchun "qaysi biri arzonroq" degan savol emas, balki "qaysi xarajatlari turi tarmoq va institutlar uchun boshqariladiganroq" degan savol amaliyroqdir.

To'rtinchi natija aralash siyosat dizayni eng yuqori umumiy natijani berishini ko'rsatadi. Tahlilga ko'ra, minimal ekologik standartlarni buyruqbozlik vositalari bilan belgilash va undan ortiqcha kamaytirishni bozor rag'batlari orqali qo'llab-quvvatlash ekologik xarajatlarning keskin sakrashini yumshatadi. Bunda buyruqbozlik "pastki chegarani" kafolatlaydi, bozor instrumentlari esa korxonalar o'rtasida turlicha marginal kamaytirish xarajatlarini hisobga olib, resurslarni nisbatan samarali taqsimlashga yordam beradi. Aralash dizayn sharoitida ishlab chiqarish samaradorligi ham barqarorroq o'sadi, chunki korxona bir vaqtning o'zida majburiy muvofiqlikni bajaradi va rag'bat signali ta'sirida resurs tejamkor innovatsiyalarni izlaydi. Natijalar shuni ham ko'rsatadiki, aralash dizaynning ishlashi uchun instrumentlar o'zaro ziddiyatga kirmasligi, ya'ni to'lovlar va standartlar bir-birini takrorlamasdan, bir-birini to'ldirishi zarur; aks holda ekologik xarajatlari "ikki marta yuklama" ko'rinishida ortib, samaradorlikka salbiy ta'sir kuchayadi.

Beshinchi natija sifatida tarmoqlar bo'yicha instrumentlar mosligi mezonlari tizimlashtirildi. Yuqori risk va lokal ta'sir kuchli bo'lgan, monitoring nisbatan oson (masalan, yirik statsionar manbalar) bo'lgan segmentlarda qat'iy standartlar va nazoratning roli kattaroq, bozor instrumentlari esa modernizatsiyani tezlashtiruvchi qo'shimcha rag'bat sifatida ishlaydi. Monitoring murakkab, ko'p manbali yoki diffuz ifloslanish elementlari mavjud bo'lgan holatlarda esa bozor mexanizmlari faqat ishonchli o'lchash va verifikatsiya tizimi mavjud bo'lgandagina samarali bo'lishi, aks holda maqsadli subsidiyalar yoki texnik reglamentlar bilan qo'llab-quvvatlanishi zarurligi aniqlanadi. Shu mezonlar asosida instrumentlar tanlash ekologik xarajatlarni boshqarish va

ishlab chiqarish samaradorligini saqlab qolish o'rtasidagi muvozanatni yaxshilaydi.

Aralash Dizayn: Buyruqbozlik va Bozor Mexanizmlari Samaradorligining Integratsiyasi

3-rasm (Aralash dizayn modeli)

Buyruqbozlik va bozor mexanizmlarining integratsiyasi ekologik tartibga solishda yanada muvozanatli yondashuvni shakllantiradi, bunda qat'iy standartlar minimal ekologik talablarni kafolatlaydi, bozor rag'batlari esa qo'shimcha kamaytirish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlaydi. Natijada ekologik xarajatlar optimallashtirilib, resurslardan samarali foydalanish va ishlab chiqarish samaradorligining barqaror o'sishi ta'minlanadi.

Xulosa va tavsiyalar

Tadqiqot O'zbekiston sanoatida ekologik standartlarni joriy etishda buyruqbozlik va bozor mexanizmlarining ekologik xarajatlar hamda ishlab chiqarish samaradorligiga ta'siri tarmoq xususiyatlari va institutsional ijro sharoitlari bilan kuchli darajada shartlanishini asoslab berdi. Buyruqbozlik vositalari yuqori ekologik risk sharoitida minimal natijani kafolatlashda samarali bo'lsa-da, moslashuvchanlik pastligi va ma'muriy yuklarni ortishi sabab ekologik xarajatlarni ko'paytirishi mumkin. Bozor mexanizmlari korxonalarga eng arzon kamaytirish yo'llarini topish imkonini berib, resurs tejamkorlik orqali ishlab chiqarish samaradorligini oshirish potentsialiga ega, biroq bu potentsial monitoring va verifikatsiya sifati bilan cheklanadi. Eng maqbul yondashuv sifatida minimal standartlarni buyruqbozlik orqali belgilash va qo'shimcha kamaytirishni bozor rag'batlari bilan qo'llab-quvvatlashga tayanuvchi aralash dizayn konseptual asoslandi. Ilmiy hissa sifatida instrumentlar mosligi uchun ekologik riskning mahalliylashuvi, texnologik moslashuvchanlik va o'lchash

tekshiriluvchanligi mezonlari taklif etildi hamda tranzaksiya xarajatlarining turli mexanizmlarda shakllanishi izohlandi. Amaliy jihatdan, siyosat dizaynida “ikki marta yuklama”ni oldini olish, prognoz qilinuvchan talablar yaratish va monitoring infratuzilmasini kuchaytirish ishlab chiqarish samaradorligini saqlagan holda ekologik maqsadlarga erishish imkonini oshiradi. Keyingi tadqiqotlar ushbu mezonlar asosida tarmoq va korxona darajasida empirik baholash, shuningdek rag‘batlarning investitsion qarorlarga uzatilish mexanizmlarini mikroiqtisodiy ma’lumotlar asosida tekshirishga qaratilishi maqsadga muvofiq.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Tietenberg T. Environmental and Natural Resource Economics. Boston: Pearson; 2014. 640 p.
2. Грицевич И. Г., Козлов С. В. Экономика природопользования и экологическое регулирование. Москва: Юрайт; 2019. 357 с.
3. Stavins R. N. Market-Based Environmental Policies. Cambridge: Cambridge University Press; 2003. P. 1–94.
4. OECD. Environmental Policy: How to Combine Instruments to Get Better Results. Paris: OECD Publishing; 2007. 244 p.
5. North D. C. Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge: Cambridge University Press; 1990. 152 p.
6. Porter M. E., van der Linde C. Toward a New Conception of the Environment-Competitiveness Relationship. Washington, DC: Brookings Institution Press; 1995. P. 97–118.
7. Sterner T. Policy Instruments for Environmental and Natural Resource Management. Washington, DC: Resources for the Future; 2003. 520 p.
8. Qodirov A. A. Sanoatda resurs tejamkor texnologiyalarni joriy etishning iqtisodiy mexanizmlari. Toshkent: Iqtisodiyot; 2020. 208 b.7. Pigou A. C. The Economics of Welfare. London, Macmillan, 1932. 876 p.
8. Coase R. H. The Problem of Social Cost. Chicago, University of Chicago Press, 1960. 44 p.

MUNDARIJA		
1-SHO'BA: ZAMONAVIY MUHANDISLIK TA'LIMIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT		6
<i>Turakulov O Asrayev M Karimov E</i>	QISHLOQ VRACHLIK PUNKTLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING RO'LI	6
<i>G'oipova Kh</i>	VOICE ANALYSIS TECHNOLOGIES SPECIAL ALGORITHMS AND ARTIFICIAL INTELLECT MODELS	11
<i>G'oipova Kh</i>	SECURITY MECHANISMS BASED ON VOICE AND VIDEO SYNTHESIS	17
<i>Sh.A.Toirov, T.E.Xudoyqulov</i>	METHODS AND SOLUTIONS FOR GENERALIZING AMPLITUDE AMPLIFICATION IN QUANTUM ALGORITHMS	23
<i>Rizayev X</i>	MUHANDISLIK GRAFIKASI FANLARINI O'QITISHDA AUTOCAD DASTURIDAN BIM TEXNOLOGIYALARIGA ASOSLANGAN REVIT DASTURIGA O'TISHNING DIDAKTIK AFZALLIKLARI	27
<i>Turakulova Sh</i>	KO'Z TUBI TASVIRLARIDA QON TOMIR TARMOQLARINING DIAMETRI, EGRI-BUGRILIGI VA TARMOQLANISH BURCHAKLARI ASOSIDA DIAGNOSTIK TAHLIL	34
<i>Turakulov O, Jumaboyev D</i>	IJTIMOIIY TARMOQ YOZISHMALARIDAGI HISSIYOTLARNI TAHLILLASH MODELII	45
<i>X.T. Dusanov</i>	SUN'IY INTELLEKT ALGORITMLARI ASOSIDA TASVIRLAR SIFATINI OSHIRISH	49
<i>Yusupov R.A.</i>	YER OSTI SUVLARI GIDROSFERASI HARAKATINI SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA MODELLASHTIRISH	56
<i>Erhanova N</i>	BOLALARNING NUTQINI O'STIRISH ORQALI TANQIDIY FIKRLASHGA O'RGATISHDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISH	64
<i>S.A. Olimov</i>	TA'LIM TIZIMIGA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI TATBIQ ETISH JIHATLARI	70
<i>Shadmanov S</i>	SUN'IY INTELLEKTNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	77
2-SHO'BA: MUHANDISLIK YECHIMLARI VA SANOAT 4.0		82
<i>Норматов Ш, Туражонов К,</i>	МЕТОД ОЦЕНКИ УСТОЙЧИВОСТИ ОТКОСОВ И УСТУПОВ КАРЬЕРА	82

Логинов П, Акбаров Н		
Егорова В.В.	ЖИВУЧЕСТЬ И ТЕХНИЧЕСКОЕ СОСТОЯНИЕ ЖЕЛЕЗОБЕТОННЫХ КОНСТРУКЦИЙ КАРКАСА ЗДАНИЯ В РЕЗУЛЬТАТЕ ОСОБОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ	89
Ochilova I	O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA GENDER TENGLIK INDIKATORLARINI RAQAMLI MONITORING QILISH MEXANIZMLARI	104
Axmedov X, Sharipov K	KORXONALARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISHDA ZAMONAVIY TAHLIL METODLARINING AHAMIYATI	109
Khidirova D	TOWARDS TRUSTWORTHY WILDFIRE DETECTION: INTEGRATING EXPLAINABILITY AND UNCERTAINTY IN DEEP LEARNING MODELS	113
Axmedov X, Sharipov K	RAQOBAT STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH ASOSIDA KORXONANI STRATEGIK BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	120
Narbayev Sh, Abduqayumov A	DAVLAT KORXONALARIDA ESG STANDARTLARI ASOSIDA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	126
Omonturdiyev O	SIFATLI NOTO'QIMA MATO OLISH UCHUN JUN TOLASINI CHO'TKALI BARABAN ORQALI SAMARALI TOZALASH VA UZATISH JARAYONINING NAZARIY TAHLILI	132
Rashidov J.X., Kaipov A. K	IQTISODIY MODERNIZATSIYA JARAYONIDA ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY OMILLARI	143
Rashidov J.X., Kaipov A. K	IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYA VA DIVERSIFIKATSIYA QILISH JARAYONIDA KORXONALARDAGI MOLIVAVIY XAVFLARNI BOSHQARISH MEXANIZMLARI	147
Kadirjanova M	KORXONALARDA INNOVATSION RIVOJLANISHNI BOSHQARISH STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	158
Kadirjanova M	KORXONALARDA INNOVATSION BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.	166

<i>R.M. Tursunova, M.E. Tursunov, G. Abduraxmanov, A.T. Dexqonov, Sh.M. Norbekov, D.R. Jumaboyev</i>	LEGIRLANGAN SILIKAT SHISHASIDA SIZIB O'TISH BUSAG'ASIGA TEXNOLOGIK OMILLAR TA'SIRI	173
3-SHO'BA: ROBOTOTEXNIKA VA AVTOMATLASHTIRILGAN BOSHQARUV TIZIMLARI		179
<i>Asrayev M, Tursunaliyeva O</i>	HTTP GET ORQALI SERVERGA ULANISH.	179
<i>M.E. Tursunov, Sh.M. Norbekov</i>	AVTOMOBILLAR UCHUN PELTIER EFFEKTI ASOSIDAGI MINI AQLLI SUV SOVITISH TIZIMINI ISHLAB CHIQISH VA TADQIQ ETISH	188
<i>Yakubov S, Xasanova Sh.</i>	ROBOTOTEXNIKA VA AVTOMATLASHTIRILGAN BOSHQARUV TIZIMLARINING O'ZBEKISTONDA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI INTELLEKT	194
4-SHO'BA: KIBERXAVFSIZLIK VA MA'LUMOTLARNI HIMOYA QILISH		201
<i>Sh.A.Toirov, A.A.Seytnazarova, T.E.Xudoyqulov</i>	OPTIMIZING GLOBAL SEARCH PROBLEMS USING GROVER'S QUANTUM ALGORITHM	201
<i>Toshpo'latov Sh</i>	VEB-ILOVALARDA HTTP XAVFSIZLIK SARLAVHALARINI JORIY ETISHNING DOLZARB MUAMMOLARI	209
<i>Очилов Н, Набиев С</i>	АНАЛИЗ АРХИТЕКТУРНОГО СЛОЯ ИСТОЧНИКОВ ДАННЫХ DLP-СИСТЕМ ДЛЯ ГИБРИДНЫХ КОРПОРАТИВНЫХ СРЕД	215
<i>Toirov Sh, Asrayev M, Yo'ldoshaliyeva G</i>	KIBERHUJUM VA UNGA QARSHI KURASH	225
<i>Karabayev R.</i>	O'ZBEKISTONDA KIBERXAVFSIZLIK HOLATINI BAHOLASH VA KIBERXAVFLARNING STATISTIK TAHLILI	229

5-SHO'BA: TA'LIMDA AXBOROT VA INNOVATSION TEKNOLOGIYALARNING QO'LLANILISHI		237
<i>Suyunov Y, Nazarov U</i>	RAQAMLI TA'LIM TEKNOLOGIYALARINI RIVOJLANTIRISH MARKAZIDA MOLIVAVIY NAZORATINI TASHKIL ETISHNING AMALDAGI HOLATI	237
<i>Gulyamova Sh</i>	THE NEW SETUP IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING (ELT): THE INTEGRATION OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES AND STANDARD CLASSES	247
<i>Xashimov A, Mamatov A</i>	KADRLARNI BAHOLASH VA RIVOJLANTIRISH UCHUN ELEKTRON BAHOLASH TIZIMLARI TAHLILI	252
<i>Mirzaev R.</i>	MATERIALLARNI ME'YORLASHTIRISH JARAYONIDA DATA ANALITIKA VA SUN'IY INTELLEKT TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH MUAMMOLARI VA YECHIMLARI	264
<i>Xaydarov S</i>	TALABALARNI TARBIYALASHDA JISMONIY VA MA'NAVIY BARKAMOLLIKNI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK MEXANIZMLARIDA AXBOROT VA INNOVATSION TEKNOLOGIYALARNING QO'LLANILISHI	269
<i>Anarkulova G, Mamajonova R.</i>	OLIV TA'LIMDA MAXSUS FANLARNI O'QITISHDA INNOVATSION TA'LIM TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	278
<i>Sherova D.</i>	OLIV TA'LIMDA INNOVATSION TEKNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISH IMKONIYATLARI	284
<i>Mukhamadiyev A, Sh.A.Toirov</i>	OPTIMIZING EDUCATIONAL PROCESSES WITH GENERATIVE AI: INNOVATIVE INSTRUCTIONAL DESIGN AND AUTOMATED ASSESSMENT TOOLS	290
<i>Xoshimova M.</i>	AKMEOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA KONFLIKTOLOGIK	301

	KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISH	
<i>Olamova M.</i>	PEDAGOGIK LOYIHALASHDA TALABALARDA AXBOROT-KONSTRUKTIV KOMPETENSIYANI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASPEKTLARI	306
<i>Mamadaliyev N.</i>	RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA “MA’LUMOTLAR TUZILMASI VA ALGORITMLAR” FANINING DASTURIY TA’MINOTINI PEDAGOGIK QO’LLASH METODIKASI	311
<i>G’aniyeva M. Yunusova I</i>	BARQAROR RIVOJLANISH HISOBOTI (ESG) – KORXONALARNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIY AUDITI SIFATIDA	315
<i>Juraboyeva Sh.</i>	TA’LIM VA BIZNES INTEGRATSIYASIDA RAQAMLI PLATFORMALARNING AHAMIYATI.	320
<i>Anvarov D.</i>	O’ZBEKISTONNING ENG YANGI TARIXI FANINI O’QITISHDA AXBOROT VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING QO’LLANILISHI: METODOLOGIK TAHLIL VA SAMARADORLIK	326
<i>Usmonova M.</i>	TELEFONGA TOBELIK – NOMOFOBIYA: ZAMONAVIY DAVRNING PSIXOLOGIK ILLATLARI.	331
<i>Jo’rayeva N</i>	KORXONALARDA BOSHQARUV JARAYONLARINI TAKOMILLASHTIRISH: CRAFERS SHIRINLIKLAR KORXONASI MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT	340
<i>A. M. Романова, С.А. Олимов</i>	ЗНАЧЕНИЕ СЕТЕВОЙ ФОРМЫ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ПРИ РЕАЛИЗАЦИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММ УВО ДЛЯ ИНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ	349
<i>Suyunova N</i>	RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANGAN HOLDA MATEMATIKA DARSLARIDA MANTIQUIY VA TANQIDIY FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISH	354
<i>Уснитдинов М</i>	РОЛЬ РУССКОГО ЯЗЫКА В ФОРМИРОВАНИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ (НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКИСТАНА).	361

6-SHO'BA: BIZNES JARAYONLAR VA RAQAMLI IQTISODIYOTGA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING O'RNI.		368
<i>Axmedov X.D, Kamalov Sh.F</i>	SANOAT KORXONALARIDA OPTIMAL XARAJATLAR STRATEGIYASINI AMALGA OSHIRISH YO'LLARI	368
<i>Sodiqov M</i>	TOVARLAR VA XIZMATLARNI KENG TABAQALASHTIRISH YO'NALISHLARI	381
<i>R.B.Mirzayev</i>	REKLAMA TIZIMI VA SOTUV JARAYONINI MUVOFIQLASHTIRISH MASALALARI.	388
<i>Primov S, Akramov J</i>	RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA DAVLAT MOLIYASINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY MEKANIZMLARI	392
<i>Karabayev R.</i>	ИСККУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА	401
<i>Абдураимова Н, Зоҳидов А</i>	ПУТИ ДОСТИЖЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА ЗА СЧЁТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СЕТЕЙ В УЗБЕКИСТАНА	407
<i>М.Асраев, Ш.Акбаров</i>	ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ ФУНДАМЕНТ КОМПОЗИТНОГО БИЗНЕСА	417
<i>Abduraimova N, Zohidov A</i>	BARQAROR TARMOQLARNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRINI BAHOLASHNING DOLZARB MODELLARI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI	422
<i>Samatov A, Turdibekova S.</i>	RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KORPORATIV BOSHQARUV JARAYONIGA RAQAMLI TEXNOLIGYALARNI JORIY QILISHNING SAMARADORLIGI.	430
<i>Samatov A, Turdibekova S.</i>	RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA KORPORATIV BOSHQARUV ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY MODELLARI TAHLIL QILISH	435
<i>Toxirov J.</i>	EKOLOGIK STANDARTLAR JORIY ETILISHIDA BUYRUQBOZLIK VA BOZOR MEKANIZMLARINING TA'SIRI	440

<i>Maxmudov J.</i>	O'ZBEKISTONNING "TASHQI QARZ ORQALI RIVOJLANISH STRATEGIYASI"	450
<i>Shoyev D, Abdullayeva G.</i>	BOSHQARUV SIFATIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	459
<i>Daminova O', Pulatov Sh.</i>	QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARINING IQTISODIY MOHIYATI, TASNIFI VA FAOLIYAT XUSUSIYATLARI	467
<i>Daminova O', Pulatov Sh.</i>	QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI XALQARO BOZORLARGA OLIB CHIQISH STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	471
<i>Narbayev Sh.K. Nabixonov S.</i>	BIZNES ETIKASIDAN KORPORATIV MADANIYATNI SHAKLLANTIRISH VOSITASI SIFATIDA FOYDALANISH	480
<i>Muydinov N</i>	RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJLANISHI VA IT TEXNOLOGIYALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI	487
<i>Primov S, Shakirov X.</i>	DAVLAT TASHQI QARZI VA MOLIYAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI	491
<i>Primov S, Shakirov X</i>	RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA "YASHIL" IQTISODIYOTNING STRATEGIK YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI.	498
<i>Bozorov J</i>	MEHNAT MIGRATSIYASINI KAMAYTIRISHDA KICHIK BIZNESNING IQTISODIY AHAMIYATI	505
<i>Mamajonov A</i>	STARTAPLARNI QO'LLAB-QUVVATLASH MARKAZLARI FAOLIYATI: JAHON TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	511
<i>Samatov A, Kushbakov B</i>	KORXONANING IQTISODIY SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISH JARAYONLARI	516
<i>X.D.Axmedov, Kamalov.Sh</i>	KORXONADA TEXNIKAVIY VA MEHNAT RESURLARINI BOSHQARISH TAHLILI	521
<i>Karabayev R</i>	RAQAMLI IQTISODIYOT: NAZARIY ASOSLARI VA O'ZBEKISTONDA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	527
<i>Туракулов О, Асраев М,</i>	ЛУЧШИЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ ОПТИМИЗАЦИИ ЛОГИСТИКИ	532

<i>Мирзаева О.</i>		
<i>Алимов О</i>	ФОРСИРОВАННАЯ ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ БИЗНЕСА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ: ИИ-ПОДХОД ДЛЯ ЭКСПАНСИИ НА ВНЕШНИЕ РЫНКИ	543
<i>Nazarov X</i>	OCHIQ BANK (OPEN BANKING) FAOLIYATINING XALQARO TAJRIBASI VA O'ZBEKISTONDA QO'LLANILISHI	551
<i>Narbayev Sh.K, Nabixonov S</i>	ISHBILARMONLIK ETIKASINI RIVOJLANTIRISHNI KORPORATIV MADANIYATGA TA'SIRI	560
<i>R.B.Mirzayev</i>	TADBIRKORLIK FAOLIYATIDA SOLIQ HUQUQI MADANIYATINING AHAMIYATI	572
<i>Narbayev Sh.K, Axmadaliyev V.A.</i>	QISHLOQ XO'JALIGI YERLARI MONITORINGINI YURITISHDA MASOFADAN ZONDLASH VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH	580
<i>Soliyev D</i>	SOLIQ MA'MURCHILIGINI RAQAMLASHTIRISH: AFZALLIKLARI VA IMKONIYATLARI	590
<i>Samatov A, Allanov U</i>	SIFAT MENEJMENT TIZIMIDA NOMUVOFIQLIKLARNI ANIQLASH USULLARI	597
<i>Narbayev Sh, Abdufattoxova H</i>	MENEJMENT FAOLIYATIDA SUN'IY INTELLEKTNING INNOVATSION YECHIMLARI	600
<i>Narbayev Sh.K, Abduqayumov A</i>	KORXONALARDA ESG (Environmental, Social, Governance) KO'RSATKICHLARINI JORIY ETISHDA MENEJMENTNING ROLI	605
<i>Primov S, Akramov J</i>	DAVLAT MOLIVASINING BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING ASOSIY MUAMMOLARI VA BARTARAF ETISH YO'LLARI	611

Ingliz tili muharriri: Norbekov Shohzod Mamarasul o'g'li
Sahifalovchi va dizayner: Zoirov Sardor Ziyodin o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda, **"Management and Economics Scientific Research Journal"** jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pulli asosda chop etiladi.

El. pochta: journals@timeedu.uz

Tel.: +998 95 651 90 00

"Management and Economics Scientific Research Journal" jurnali 19.09.2024-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 404368-son reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. Litsenziya raqami:

C-5669639

PNFL: 308906510

Manzilimiz: Toshkent shahar Yakkasaroy tumani
Shota Rustaveli ko'chasi, 114